

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **Mgr. L. M.**, B., zastúpený JUDr. J. M., B. proti žalovanému: **Ing. A. S.**, L. zastúpeného advokátom JUDr. V. P., B., **o zaplatenie 4 759 114,-- Sk s príslušenstvom**, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 1. februára 2008, č.k. 54 Cb 14/98-434 v znení opravného uznesenia zo 16. júla 2008. č.k. 54 Cb 14/98-481, takto

r o z h o d o l:

Napadnuté uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 1. februára 2008, č.k. 54 Cb 14/98-434 v znení opravného uznesenia zo 16. júla 2008. č.k. 54 Cb 14/98-481 sa **m e n í** tak, že žalobcovi sa **p r i z n á v a** oslobodenie od súdnych poplatkov.

O d ô v o d n e n i e:

Krajský súd v Bratislave napadnutým uznesením nepriznal žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov.

Rozhodol tak s nasledovným odôvodnením. Žalobca v tomto konaní uplatňuje nároky vyplývajúce z jeho podnikateľskej činnosti, pri ktorej podstupuje riziko, že jeho konanie nemusí viesť ku zisku, ale aj ku strate. Žalobou sa najprv domáhal zaplatenia zmluvnej pokuty vo výške 4 614 992,-- Sk. V priebehu konania bez uvedenia dôvodu vzal návrh v podstatnej časti späť a predmetom sporu zostala len čiastka 976 239,-- Sk. Za tento uplatnený nárok žalobca zaplatil súdny poplatok v celej výške. Keď v priebehu konania žalovaný uplatnil proti jeho nároku svoj nárok na započítanie tejto pohľadávky v rámci jeho obrany v spore, žalobca mu na pojednávaní dal podmienku, že buď uhradí čiastku 976 239,-- Sk s trovami konania, alebo žalobu proti nemu rozšíri na čiastku 4 759 114,-- Sk s príslušenstvom. Keďže žalovaný s touto podmienkou nesúhlasil, žalobca navrhol rozšírenie

petitu žaloby, čo bolo pripustené uznesením z 8. februára 2007. Následne žalobca požiadal o oslobodenie od súdneho poplatku za uvedené rozšírenie petitu žaloby. V tomto postupe súd vidí jeho špekulatívnosť vyhnúť sa riziku zaplatenia vysokého súdneho poplatku pre prípad, že nebude v spore úspešný. Formálne by majetkové pomery žalobcu mohli byť podkladom pre jeho oslobodenie od súdneho poplatku. Súd však dospel k záveru, že žalobca si túto situáciu spôsobil sám svojou neúspešnou podnikateľskou činnosťou a vzal do úvahy aj skutočnosť, že krátko po podaní žiadosti o oslobodenie od súdneho poplatku žalobca od 29. januára 2008 opätovne začal podnikáť v novej obchodnej spoločnosti R., s.r.o. Podstatnou skutočnosťou je, že súčasná nepriaznivá finančná situácia žalobcu má výlučne pôvod v jeho podnikateľskej činnosti. Podnikateľské riziko je vždy potencionálne spojené s možnosťou vzniku súdneho sporu v prípade nedodržania zmluvných záväzkov a nároky veriteľov by mali byť preventívne zabezpečené tak, aby sa mohli predovšetkým uspokojiť mimosúdnou cestou (napr. zriadením záložného alebo zádržného práva na nehnuteľnosť dlžníka) alebo vytvorením zdrojov na krytie nákladov prípadného súdneho konania. Účasť v súdnych konaniach súvisiacich s podnikaním je súčasťou podnikateľskej činnosti a podnikateľ si prostriedky na krytie výdavkov, ktoré sú s tým spojené, musí vytvoriť z vlastných zdrojov. Inak by sa vytvoril priestor pre zneužívanie zákonnej možnosti oslobodenia od súdnych poplatkov a podnikateľské subjekty by mohli presúvať bremeno svojho neúspechu alebo momentálnej nepriaznivej finančnej situácie v podnikaní na štát.

Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca odvolanie. Namietal, že jediným dôvodom zmeny petitu na nižšiu sumu bola skutočnosť, že nemal finančné prostriedky na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 5% zo sumy 4,6 mil. Sk, kedy súdny poplatok predstavuje sumu 237 955,-- Sk, ktorú sumu nemá a ani si takúto sumu nie je schopný požičať. Už roku 1999 bol nemajetný. Na zaplatenie súdneho poplatku v sume 39 050,-- Sk zo zníženej istiny si požičal peniaze od svojej širšej rodiny. Majetkové pomery sa mu za celé obdobie (1998 až 2008) nezmenili. Poukázal na uznesenie Krajského súdu z 11. júla 2005, ktorým mu priznal oslobodenie od zaplatenia súdneho poplatku za podané odvolanie. Ďalej uviedol, že dňom 29. januára 2008, kedy došlo k zaregistrovaniu obchodnej spoločnosti R., s.r.o., IČO: X. sa stal spoločníkom so splatenou výškou vkladu v sume 15 000,-- Sk. Keď Krajský súd Bratislava uznesením z 1. februára 2008 rozhodol o nepriznaní oslobodenia od povinnosti zaplatiť súdny poplatok, uvedomil si chybu v tom zmysle, že aj snaha o aktívnom zapojení sa do pracovnej činnosti, najmä ak človek je bez akýchkoľvek finančných príjmov, môže vyznieť negatívne a okamžite reagoval tým, že na valnom zhromaždení uvedenej spoločnosti dňa 11. februára 2008 zrušil svoju účasť ako spoločníka v spoločnosti, teda už nie je

spoločníkom spoločnosti. Poznamenal, že účasť v obchodnej spoločnosti po dobu 13 dní bola a je asi najväčším argumentom súdu prvého stupňa pri nepriznaní oslobodenia od súdneho poplatku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) vec preskúmal v medziach odvolania podľa § 212 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia pojednávania § 214 ods. 2 písm. c/ O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

Na návrh môže predseda senátu priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva (§ 138 ods. 1, prvá veta O.s.p.).

To znamená, že súd pri posudzovaní návrhu na oslobodenie od súdneho poplatku musí prihliadať nielen na majetkové pomery žiadateľa, ale aj na výšku súdneho poplatku a na to, či ide o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva.

Súd prvého stupňa v napadnutom rozhodnutí uviedol, že majetkové pomery žalobcu v súčasnosti odôvodňujú oslobodenie od súdneho poplatku. Okolnosti týchto pomerov v konaní zisťoval. Napokon uznesením z 11. júla 2005 žalobcu oslobodil od platenia súdneho poplatku za odvolanie. Súd prvého stupňa v napadnutom uznesení vyslovil svoje dohady o dôvodoch, pre ktoré žalobca najprv vzal v časti uplatnenej istiny žalobu späť (15. februára 1999) a následne (5. februára 2007) navrhol jej rozšírenie. Späťvzatie a rozšírenie nároku uplatneného žalobou v priebehu konania je dispozičným právom účastníka konania. To však bez ďalšieho neznamená, že týmto konaním žalobca svojvoľne alebo zrejme bezúspešne uplatnil právo, pretože len tieto skutočnosti sú v zmysle § 138 ods. 1 O.s.p. rozhodné pre nepriznanie oslobodenia od súdneho poplatku. Navyiac žalobca v súčasnej dobe nepodniká a ani jeho zdravotný stav, ktorý odvolaciemu súdu preukázal, mu dočasne neumožňuje výkon podnikateľskej činnosti.

Preskúmaním odvolania žalobcu a celého doterajšieho obsahu spisu odvolací súd zistil, že súd prvého stupňa síce správne zistil vo veci skutkový stav, ale dospel k nesprávnemu právnemu záveru, keď nevyhovel žiadosti žalobcu o oslobodenie od súdnych poplatkov v danej veci.

Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky majetkové osobné pomery a dočasný nepriaznivý zdravotný stav žalobcu a tiež výška súdneho poplatku za návrh odôvodňujú priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov v zmysle § 138 O.s.p. vo veci samej. Preto napadnuté uznesenie Krajského súdu v Bratislave podľa § 220 ods. 1 O.s.p. zmenil.

P o u ě n i e: Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 26. novembra 2008

JUDr. Anna Marková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Michaela Szöcsová